

μέλλοντος τῆς πατρίδος· ὁ παρ' αὐτῆς διεγειρόμενος ἐνθουσιασμός δύναται νὰ κατορθώσῃ τὰ μεγαλύτερα πράγματα. Πλὴν δι' αὐτὸ τοῦτο, διότι ἀπαιτεῖ προηγμένον πολιτισμὸν καὶ πλείστας ἀρετὰς, δὲν εἶναι καὶ παντοῦ καὶ πάντοτε ἐφικτὴ, ἢ λυσιτελής ἡ δημοκρατικὴ πολιτεία. Ὅπου εἶναι ἀνεφάρμοστος, ἐκεῖ δοκιμάζουν οἱ ἄνθρωποι ὅλας αὐτῆς τὰς παρεκτροπὰς, χωρὶς ν' ἀπολαμβάνωσι καὶ γὰρ ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῆς πλεονεκτημάτων.

Καὶ δὲν σοῦ φαίνεται, φίλε Γλαύκων, πρᾶγμα ὀρθότερον καὶ πρὸς τὴν βαθμηδὸν ἀναπτυσσομένην τοῦ ἀνθρώπου φύσιν συντελεστικώτερον, νὰ θεωρήσωμεν μᾶλλον ἅπαντα τὰ συστήματα ἢ πολιτεύματα ὡς προϊόντα ἴδια ἐν γένει τῆς χώρας καὶ τῆς ἐποχῆς, εἰς ἣν σχηματίζονται; Δὲν νομίζεις καὶ σὺ πρᾶγμα λογικώτερον καὶ πρὸς τὴν ἱστορίαν συμφωνότερον, νὰ ἐκλάβωμεν αὐτὰ ὡς ἀσκήσεως καὶ προπαιδείας παντὸς λαοῦ γυμνάσια, καὶ ἐπομένως μεταβατικὰ καὶ προπαρασκευαστικὰ ἐτέρας τελειότερας μορφῆς, μέχρι τοῦ λήξωσι πρὸς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, πέραν τοῦ ὁποίου ἀδυνατεῖ πλέον νὰ προβῇ ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια; —

« . . . . . sunt certi denique fines

» Quos ultra citroque nequit consistere rectum (Horat.) »

Ἐγὼ τοῦλάχιστον οὕτω φρονῶ, ἔχων κατὰ τοῦτο συμμάχους καὶ τὸν λόγον καὶ τὴν ἱστορίαν. Εἶμαι ψυχρὸς δημοκράτης χρόνου καὶ τόπου, καὶ οὐχὶ ἐξημμένος ἀεροβάτης πάσης ἐποχῆς καὶ χώρας.

Πλὴν ἴσως μὲ εἶπῃς καὶ σὺ, ὅτι συνήθως λέγουν καὶ οἱ ἀπλῶς θεωρητικοὶ ἢ φανατικοὶ τῆς δημοκρατικῆς Σχολῆς, ὅτι δηλ. εἶναι δύσκολον ἢ ἴσως καὶ ἀδύνατον νὰ παιδαγωγηθῶσι καὶ καλῶς νὰ μορφωθῶσι

εἰ λαοὶ ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον βασιλείαν, ἢ τὴν ἀριστοκρατίαν, ἢ τὴν συνταγματικὴν μοναρχίαν, διότι ἅπαντες οἱ πολιτικοὶ οὗτοι τύποι εἶναι ἐλλειμματώδεις, ἐλαττωματικοὶ, ψευδεῖς· ἐπομένως ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, δὲν δύνανται ἢ νὰ μεταδίδωσιν ἐλλείψεις, ἐλαττώματα καὶ πλάνας· ὁποῖον τὸ δένδρον, τοιοῦτοι καὶ οἱ καρποί. Οἱ λόγοι αὐτοὶ οὕτω πῶς ἐκφερόμενοι, ἢ ὡς ἀφαιρέσεις καὶ γυμναὶ θεωρίαι ἐκλαμβάνομενοι, ἔχουν τι ἐπαγωγὸν καὶ ἐλκυστικόν, ἀλλ' οὐσιωδῶς εἶναι λάθη ἢ σοφίσματα, ἀνασκευαζόμενα ὑπὸ τῆς ἱστορίας, τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς ἀντιπαραθέσεως τῶν πραγμάτων.

Ἡ ἱστορία, ὡς καὶ ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν, μαρτυρεῖ ὅτι ὁ ἀρχαῖος κόσμος, καθὼς καὶ ὁ νεώτερος ἐν γένει καταρχὰς ἐβασιλεύθη καθ' ἓνα ἢ ἄλλον τρόπον ἢ ἀριστοκρατήθη, καὶ μετὰ ταῦτα παρεδέξατο τὴν δημοκρατίαν, ἣν βεβαίως οὔτε καὶ ἤθελε γνωρίσει καὶ υἰοθετήσῃ, ἐὰν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βασιλείας οἰασδῆποτε ἢ τῆς ἀριστοκρατίας, διεφθείρετο ἢ ἄλλως πῶς ἠθικῶς ἐχαλαροῦτο.

Φαίνεται λοιπὸν, καὶ κατὰ τοῦτο ἔρχεται ἤδη εἰς ἐπικουρίαν καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος, ὅτι τὰ συστήματα ἐκεῖνα, ὡς προϊόντα ἴδια τῶν ἐποχῶν, συνέτεινον ἀπεναντίας πρὸς τὴν ἀνάλογον ἀνατροφὴν καὶ βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν, οἵτινες βοηθούμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ ἀφανοῦς νόμου τῆς προόδου, ὅστις καὶ εἰς τὸ πείσμα οἰωνδῆποτε προσκομμάτων, ἐπιτελεῖ τάχιον ἢ βράδιον τὴν ἐνέργειάν του, προέβαινον εἰς ἐντελεστέραν κατάστασιν.

ὑποβάλλοντες δὲ καὶ εἰς ἀντιπαραθέσιν τὰ ὄργανα ἢ πρόσωπα τῶν τύπων ἐκείνων, πρὸς τὰ ὄργανα τοῦ δημοκρατικοῦ τύπου, ἀνεξαρτήτως τῶν ἰδιαιτέρων θε-

σμῶν, δὲν βλέπομεν καὶ τὴν μεταξὺ ἀμφοτέρων διαφορὰν, ὡς πρὸς τὴν ἐπιδίωξιν τῆς πολιτικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ, ἐκτὸς ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ δημοκρατία, θέλει ἀμέσως θέσει ἐπὶ κορυφῆς τῶν πραγμάτων ἀγγέλους, ἢ τοῦλάχιστον ἄνδρας ἰσαγγέλους, καὶ ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς εὐκινήσιας τῆς θέλει ἐξακολουθεῖ νὰ ἀντικαθιστᾷ αὐτοὺς ὑπὸ ὁμοίων, ὅπως μορφώσωσιν ἀγγελοῦδια. Ἀλλὰ τοιοῦτους, τοῦλάχιστον ἢ κοινωνία μας, μέχρι τοῦδε δὲν παρήγαγεν, οὔτε εἶναι ἐλπίς νὰ παραγάγῃ ἐπὶ μακρότατον χρόνον. Οἱ καλῆς πίστεως δημοκράται δύνανται νὰ τοὺς ὑποθέτωσιν ἢ νὰ τοὺς πλάττωσι διὰ τῆς φαντασίας των, οὐχὶ καὶ νὰ τοὺς εὕρωσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, διότι ὅποια εἶναι αὕτη, παραπλήσια εἶναι καὶ τὰ ἄτομα καὶ αἱ Ἀρχαίτης· καὶ ἤδη καὶ ταύτας καὶ ἐκεῖνα πικρῶς δοκιμάζομεν.

Σκέψου λοιπὸν καλῶς μήπως ἐπιμένων πεισματωδῶς νὰ εἰσαγάγῃς καὶ ἐπιβάλλῃς σύστημα ἀκατάλληλον, οὐδόλως ὑπὸ τῆς χώρας συμμεριζόμενον, ἢ τοῦλάχιστον ὑπὸ τῶν καιρῶν καὶ τῶν περιστάσεων βοηθούμενον, ἀντὶ νὰ συντελέσῃς, ἀντιπράξῃς μᾶλλον πρὸς τὸν ὅποιον προτίθεσαι ἀγαθὸν σκοπὸν, διότι οὐ μόνον θέλεις ἀπαντήσῃς ἕτερα συστήματα, ἀντιμέτωπα καὶ ἐχθρικά, ἀλλὰ καὶ συμφέροντα, καὶ δοξασίας, καὶ αἰσθήματα, καὶ πάθη ἀτίθασσα καὶ δυσοικονόμητα, συναλλήλως μαχόμενα, ἐνεκα τῶν ὁποίων θέλεις ἐφορμᾶσαι ἢ περιφράττεσαι κατὰ πᾶν βῆμα σου, καὶ θέλεις ἀναγκάζεσαι ἢ νὰ ἀποσύρῃσαι, ἢ νὰ τροπολογῇς τὰς ἀρχάς σου, ἢ νὰ παραβιάζῃς τοὺς θεσμοὺς ἐν τῇ ἐφαρμογῇ, ἐνῶ, ὡς δὲν ἄγνοεῖς, τὸ σπουδαῖον ζήτημα, τὸ ὅποιον κατεβασάνισε τοὺς ἀρχαίους, καὶ καταβασανίζει εἰσέτι καὶ τοὺς νεωτέρους,

συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἐξευρεθῶσι καὶ εἰσαχθῶσι θεσμοί, τοὺς ὁποίους ἕκαστος, ἢ τοῦλάχιστον τὸ πολυπληθέστερον μέρος, νὰ ἔχῃ μέγα ἐνδιαφέρον ἐκουσίως νὰ σέβηται, καὶ πιστῶς νὰ ἐκτελῇ.

Μάθε δὲ, ἂν τυχὸν δὲν γνωρίζῃς, ὅτι αἱ ἀδιάκοποι ἢ καὶ συνεχεῖς βίαιαι μεταβολαὶ καὶ τροπολογίαι ἐν τῇ πολιτείᾳ, δὲν εἶναι πάντοτε προοδευτικαὶ κινήσεις ἐν τῇ τάξει γόνιμοι καὶ πνευματικαί, ἄγουσαι τὴν κοινωνίαν πρὸς τὸν ἀληθῆ πολιτισμὸν, ἀλλὰ ταραχαὶ καὶ τρικυμῖαι, ὠθοῦσαι πολλάκις αὐτὴν εἰς κινδύνους καὶ συμφοράς. Τὸ νὰ ἀναγνωρίσῃς εἰς ὅλους ἐν γένει τὰ αὐτὰ δικαιώματα, νὰ καθιερώσῃς τὴν ἰσονομίαν καὶ ἰσοπολιτείαν, νὰ καταστήσῃς πρὸς πάντας ἔργῳ προσιτὴν τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν διάδοσιν τῶν φώτων, νὰ παραδεχθῇς φορολογικὸν σύστημα ἔλλογον, δίκαιον καὶ πρὸς πάντας ἐπεκτεινόμενον, νὰ περιφρουρήσῃς τὴν προσωπικὴν καὶ πραγματικὴν ἰδιοκτησίαν, νὰ μὴν ἐπιβάλλῃς κωλύματα εἰς τὴν ἐλευθέραν ἔκφρασιν καὶ τὴν διὰ τοῦ τύπου δημοσίευσιν τῶν φρονημάτων, νὰ σεβασθῇς τὴν ἐν τῇ τάξει ἐλευθερίαν, νὰ μὴν ἀποκρούσῃς πᾶν μέτρον εἰρηνικὸν καὶ ἀρμόδιον, τείνον πρὸς τὴν ἀδελφοποίησιν καὶ τὴν παγίωσιν χρηστῶν ἠθῶν, καὶ ἐπὶ τέλος νὰ σχηματίσῃς κυβέρνησιν ἰσχυράν, μόνιμον, πεφωτισμένην, εὐυπόληπτον καὶ ἀγαθοπροαίρετον, θέλεις βεβαίως ἐνεργήσῃς κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως, καὶ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς συγχρόνους ἐν γένει δοξασίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς αἰωνίου δικαιοσύνης, καὶ τοῦ καλῶς ἐννοουμένου κοινοῦ συμφέροντος.

Ἀλλὰ τὸ νὰ ἐπιμένῃς νὰ εἰσαγάγῃς μίαν ἀπόλυτον καὶ φύσει ἀνέφικτον ἰσότητα, νὰ προσβάλλῃς τὴν

ιερότητα τῆς ιδιοκτησίας καὶ νὰ κηρύξῃς τὴν σεισά-
χθειαν, νὰ ἰσοφαρίσῃς τὰ φυσικὰ καὶ ἠθικὰ πλεονε-
κτῆματα μὲ τὰ μειονεκτῆματα, ὡς τὴν νοημοσύνην
μὲ τὴν ἡλιθιότητα, τὴν φιλοπονίαν μὲ τὴν φυγοπο-
νίαν, καὶ τὴν εὐπαιδευσίαν καὶ ἀρετὴν μὲ τὴν ἀμά-
θειαν καὶ τὸ ἐλάττωμα, νὰ ἐπιτρέψῃς ἀντὶ τῆς πεφω-
τισμένης ἀβλαβοῦς ἐλευθερίας τὴν ἀκανόνιστον τοῦ
ἀγρίου, ἢ τὴν ἀφρακτον τοῦ διεφθαρμένου ἀπώλειαν,
νὰ μεταχειρισθῇς βίαια καὶ ἀκατάλληλα μέσα πρὸς
ἐπίτευξιν ὁμοιοῦς ἢ ἀμειβαίας ἀγάπης, νὰ διοργα-
νίσῃς τέλος κυβέρνησιν χαλαρὰν, δυσυπόληπτον, φαύ-
λην, καὶ ὑποκειμένην εἰς τοὺς κυματισμοὺς τῆς κα-
κῶς ἐννοουμένης κοινῆς γνώμης ἢ τὰς ἀξιώσεις τῶν
φατριῶν, καὶ νὰ ἐπιδιώκῃς οὕτως ἀποκέντρωσιν, ἢν
καὶ ἕτεροι ἐσφαλμένως δογματίζουσι, ταυτόσημον μὲ
παραλυσίαν καὶ ἀναρχίαν, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἀν-
τιδράττῃς κατὰ παντὸς φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ νό-
μου, κατὰ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἤδη πνεύματος τῆς
συνταγματικῆς μοναρχίας, καὶ κατ' αὐτῶν τῶν ἰδί-
ων φιλανθρώπων ἀρχῶν σου. Οἱ καρποὶ τῶν εὐγενῶν
ἀγῶνων σου, ἤθελον καταλήξῃ οὐχὶ εἰς πρόοδον καὶ
εὐδαιμονίαν, ἀλλ' εἰς σύγχισιν, ἀναρχίαν, ἐμφυλίους
σπαραγμοὺς καὶ πραγματικὸν χάος.

Συμβαίνουν μὲν εἰς τὰς ἀνθρωπίνους κοινωνίας,
καὶ ὑπὸ τὸ κράτος οἰουδήποτε κυβερνητικοῦ τύπου,
ἀδικίαι καὶ καταχρήσεις, ὡς καὶ κλοπὴ καὶ ἀρπαγαί,
ἐξ ὧν γεννῶνται καὶ στερεοποιῶνται πλεῖστα ἀνισό-
τητες· πλὴν αὗται, αἵτινες δικαίως πρέπει νὰ κατα-
στέλλωνται, δὲν δικαιόνουν καὶ ὄσους, εἴτε κοινωνι-
στάς, εἴτε μηδενολάτρας, ἐπιδιώκουν τὴν εἰς τὰ σύγ-
χρονα πολιτισμένα ἔθνη ἀνατροπὴν τῆς ὑφ' ἑστώσης
τάξεως, ἐπὶ τῷ λόγῳ δὴθεν ἀντικαταστάσεως γενι-

αῖς, ἀπολύτου καὶ διαρκοῦς ἰσότητος, διότι τοιαύτη
οὐδὲ εἰς τὴν φυσικὴν καὶ ἀγρίαν τοῦ ἀνθρώπου κα-
τάστασιν ὑπάρχει, ἢ δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ἐκεῖ μάλι-
στα ὁ ἄνθρωπος δοκιμάζει πλειοτέρας καὶ μονιμωτέ-
ρας ἀνισότητος, διότι ἐνῶ ὁ ἰσχυρότερος ἢ ἀγγινοῦ-
στερος, ἐπικρατεῖ πάντοτε τοῦ ἀσθενεστέρου καὶ μω-
ροτέρου, οὗτος ἐξ ἄλλου μέρους ἀδυνατεῖ ὡς ἐκ τῆς
μονώσεως καὶ τῆς ἀγροίκου αὐτοῦ μορφώσεως, ν' ἀν-
εύρη καὶ τὸ μέσον τῆς ἀπαλλαγῆς του. Εἰς τὰς ἤδη
ὅμως πεπολιτισμένας κοινωνίας οὐ μόνον ἢ ἐκ τῶν
κακῶν, ἀλλὰ καὶ ἢ ἐκ τῶν ἀγαθῶν πράξεων, εἰν
ἦναι δίκαιον, προκύπτουσα ἀνισότης, δύναται εὐκό-
λως καὶ νομίμως νὰ καταπολεμηθῇ, διότι καὶ οἱ θε-
σμοὶ τὴν διαγράφουν ἢ τὴν μετριάζουν, καὶ οἱ ἄνθρω-
ποι διὰ τῆς ἐργασίας, τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς φρο-
νήσεώς των, εὐκολύνονται νὰ τὴν φθάσωσι καὶ νὰ
τὴν ὑπερβῶσιν. Ὅστε ἂν ὑπάρχῃ ἀθεράπευτος ἀνι-
σότης, αὕτη ὑπάρχει μᾶλλον εἰς τὴν φυσικὴν ἢ τὴν
κοινωνικὴν τοῦ ἀνθρώπου κατάστασιν. Ὁ πολιτισμὸς
εἶναι βεβαίως ὁ δραστηριώτερος αὐτῆς πολέμιος, διό-
τι παρέχει εἰς τοὺς ἐχέφρονας καὶ ἐργατικούς ἀνθρώ-
πους, ἀφθονα τὰ νόμιμα μέσα τοῦ νὰ προάγωνται,
ἀνυψόνωνται καὶ ἀντιτάττωνται, ἢ εὐγενῶς ἀμιλλῶν-
ται κατὰ πάσης ὑπεροχῆς. Πρέπει δὲ νὰ ἦναι τις
παντάπασιν ἄμοιρος ἐπιστημονικῆς παιδείας καὶ πρα-
κτικῶν γνώσεων ἢ φατριόφρων, ὅπως ἀρνηθῇ τὰς
ἀληθείας ταύτας, ἢ νὰ ἦναι κοινοκτῆμων ἢ ἀγύρτης,
ὅπως πειρᾶται ἀφρόνως νὰ εἰσαγάγῃ τὰς ἀντιθέτους
τούτων. Ἡ κοινωνία ὅμως ἤθελε τότε ὁμοιάζει τὴν
ὀχλοκρατικὴν ἢ χασοτικὴν ἐκείνην κατάστασιν, ἣν ἄ-
ριστα διεζωγράφησεν ὁ Λισχύλος τῆς Γαλλίας διὰ
τῶν ἐπομένων στίχων.

- « Mais quand le peuple est maître, on n'agit qu'en tumulte,
 » La voix de la raison jamais ne se consulte.
 » Les honneurs sont vendus aux plus ambitieux.
 » L'autorité livrée au plus seditieux. »

Δὲν βλέπεις φίλε Γλαύκων, εἰς τίνα κατελήξαμεν ἐξαγόμενα καὶ εἰς τίνα γενικὴν ἀποσύνησιν διατελουμένον, ἕνεκα τῆς ἀσώτου καὶ σπατάλου ἐλευθερίας, ἣν εἰσηγάγομεν εἰς τινὰς θεσμοὺς, καὶ τῆς ἀοριστίας καὶ ἀδικίας, ἃς ἀνεχόμεθα εἰς ἑτέρους; — Ἄναγκαζόμεθα ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ν' ἀντιπράττωμεν κατ' αὐτῶν, νὰ διαψεύδωμεν τὰ εὐεργετήματα τῶν ἀγαθῶν νόμων καὶ παραβιάζοντες αὐτοὺς, νὰ γινώμεθα καὶ οἱ φονεῖς τῆς ἀληθοῦς καὶ ἱερᾶς ἐλευθερίας. Οἱ μὲν πολῖται νομίζουσι ἐλευθερίαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀσέβειαν, τὴν ἀμαύρωσιν παντός ἐντίμου καὶ ὑψηλοῦ χαρακτήρος, τὴν πρὸς τὰς ἀρχὰς περιφρόνησιν, τὴν ἀτιμωρησίαν, τοὺς στασιασμοὺς καὶ πᾶσαν κακοήθειαν. Ἡ δὲ κυβέρνησις μὴ θέλουσα ν' ἀνομολογήσῃ τὴν ἀσθένειάν της, ἵνα μὴν εἶπω κάποτε καὶ τὴν ῥαθυμίαν της, καὶ τὴν νωθρότητα ἐν γένει τῶν ὑπαλλήλων της, φρονεῖ ὅτι δικαιούται νὰ καταστέλλῃ πολλάκις τὰς καταχρήσεις καὶ τὰ ἐγκλήματα, καὶ διὰ μέτρων ἐκνόμων καὶ ἤκιστα ἐμπρεπῶν εἰς πεπολιτισμένα καὶ εὐνομούμενα κράτη, ὡς διὰ στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων, διὰ ποινητόρων, δι' ἀστυνομικῶν ῥαπισμάτων, καὶ διὰ στρατιωτικῶν κατοχῶν, δι' ὧν ἐνῶ καταπατοῦνται αἱ συνταγματικαὶ ἐγγυήσεις, τιμωροῦνται σὺν τοῖς ἄλλοις λίαν τυραννικῶς καὶ μᾶλλον οἱ ἀθῶοι ἢ οἱ πταῖσται.

Πλὴν ἴσως μὲ εἶπῃς, ὅτι ταῦτα εἶναι ἔργα τῶν κακῶν οἰακοστροφῶν καὶ ἡγετῶν τῆς ἡμετέρας πολιτείας, οἵτινες συνήθως ἐκτελοῦν μᾶλλον τὰ ἴδια αὐ-

τῶν πάθη, ἢ τοὺς νόμους καὶ τὸ πατριωτικὸν καθήκον. Ἄλλὰ μήπως οἱ ἐργάται αὐτοὶ τῆς ἐνεστώσης καὶ τῆς μελλούσης ἴσως τύχης μας, δὲν ἦναι τὰ ἐκλεκτὰ σκεύη τῆς γενικῆς ψηφοφορίας ἢ κυριαρχίας τοῦ λαοῦ; Μήπως δὲν ἐκλέγωνται σχεδὸν πάντοτε οἱ αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ κυριάρχου λαοῦ, ὅστις ἐνῶ τοὺς ἐξυβρίζει καὶ κυλίνει εἰς τὸν βόρβορον, ὡς καταγραστὰς καὶ λυμεῶνας τῶν κοινῶν, ἢ τοὺς στιγματίζει ἐπισήμως ὡς ἐγκληματίας, τοὺς ἀναγορεύει πάλιν ἀρχηγέτας καὶ πηδαλιούχους; — Ἡ λοιπὸν καὶ οὗτος μετέχει μέχρι τινὸς τῆς ἐκείνων ἐνοχλίας, ἢ δὲν ἐγνοεῖ εἰσέτι νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν δικαίων του, εἴτε ἐξ ἰδίας του ἀγνοίας, εἴτε ἐξ ἀγυρτῶν καὶ διαφθορῶν παρασυρόμενος, διότι ἂν καλῶς προσέξῃς εἰς τὸν τρόπον, καθ' ὃν πάντες σχεδὸν πολιτεύονται ἐν ἡμέραις μάλιστα ἐκλογῶν, θέλεις μετὰ μεγίστης ὀλιφφειως παρατηρήσει, ὅτι δὲν συνιστᾶται ὑψηλὸς ἀγὼν ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν, ἐξ ὧν καὶ ἡ γλῶσσα ἐξευγενίζεται, καὶ ὁ ἀμοιβαῖος σεβασμὸς τηρεῖται, καὶ τὰ κοινωρικὰ συμφέροντα βελτιοῦνται· οὔτε κατέρχονται εἰς τὴν κονίστραν ἄνδρες ἀνεξάρτητοι, πεφωτισμένοι καὶ ἐμπειροὶ, ὅπως διαμφισβητήσωσι δι' ἐντίμων πατριωτικῶν ὑπηρεσιῶν τὸν κότινον τῆς ἀληθοῦς δόξης· — ἀλλ' ὅτι ἀπεναντίας συγχροτεῖται ἀγενῆς πάλῃ ἀγρίων ἢ καρδιοφθόρων παθῶν, χαρακτηριζομένων ὑπὸ ἀσεβοῦς καὶ ἀρχήμονος γλώσσης, ὑπὸ λιθοβολισμῶν ἢ φόνων, καὶ ὑπὸ ξυλοκπημάτων ἢ ῥαπισμάτων· καὶ ὅτι εἰσέρχονται εἰς ὄργια, ἄνδρες ἀδαεῖς καὶ ἀπειροὶ, ἢ ὑβρισταί, ὑποστηριζόμενοι κρυφίως, πλὴν διαφανῶς ὑπὸ ἀργυραμοιβῶν, ἵνα διαφιλονεικήσωσι διὰ τοιούτων ἀθεμιτουργιῶν τὴν ἐδραν τῆς Ἐξουσίας καὶ τὴν διαρπαγὴν τῶν κοινῶν, ἢ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὄρ-

γανα ἀδελφομαχίας καὶ ἀνατροπῆς. Παρομοίου εἶδους τραγικοκωμῳδίαὶ παριστάνονται συνεχῶς· παίζομεν μὲ τὴν πατρίδα ὡς τὰ νήπια μὲ τοὺς ἀστραγάλους ἢ τὰ λιθίδια· τὰς δὲ σπουδαιότερας αὐτῆς ὑπηρεσίας, κατακυροῦμεν εἰς τὸν τυχόντα ὑπερθεματιστήν.

Ἐὰν ὁμως τὰ ἔθνη ἐσώζοντο καὶ εὐδαιμονοῦσαν μὲ τοιαῦτα βαρβαρικά παιγνίδια, ἢ ἐμεγαλύνοντο μὲ ἐπαιτείας καὶ ἀγυρτίας, ἢ τὰ κακῶς κείμενα καὶ πραττόμενα, ἐδιωρθόνοντο μὲ ἀπλὰς ὕβρεις, ἢ μὲ οὐρὰ, συμπόσια καὶ τυμπανοκρουσίας, ἠθέλαμεν πρό πολλοῦ εἶσθαι εὐδαίμονες καὶ μεγάλοι, καὶ ζῆ ὡς ἐντὸς ἐπιγείου παραδείσου· πλὴν ὁ πικρὸς ἀδης, εἰς ὃν ἤδη διατελοῦμεν καὶ βασανίζομεθα μαρτυρεῖ ὅλον τὸ ἐναντίον. Τινὲς ἀποδίδουν προσέτι τὴν ἀπελπιστικὴν αὐτὴν θέσιν μας εἰς τὸν θεσμόν κυρίως τῆς γενικῆς ψηφοφορίας. Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἔχει ἴσως καὶ οὗτος μικρά τινα λάθη, ἅτινα ἠδύναντο εὐκόλως νὰ διορθωθῶσιν· ἀλλὰ δὲν συμμερίζομαι καὶ τὴν ιδέαν, ὅτι αὐτὸς εἶναι κυρίως ὁ αἴτιος τῆς παραλυσίας καὶ τῶν δεινῶν μας· εἶμεθα μᾶλλον ἡμεῖς αὐτοὶ, οἵτινες κατὰ τὸν θεσμόν ἐκεῖνον καὶ ἑτέρους νοθεύομεν καὶ διαστρέφομεν, διὰ τῆς παραβιάσεως, τοῦ αἰσχροῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἀτίμου ἀγορᾶς τῶν συνειδήσεων. Ἐὰν ἐννόμως, τιμίως καὶ μὲ σπλάγγνα πατριωτικὰ ἐπολιτευόμεθα, καὶ ἐντούτοις τὰ πράγματα ἔβαινον ἐπὶ τὰ χεῖρω, τότε βεβαίως ὠφείλομεν νὰ ἀπελπισθῶμεν· ἀλλὰ μὴ προσάπτωμεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν θεσμόν, ὅ,τι μᾶλλον ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Ἐφ' ἡμῶν δὲ σκεπτόμενοι, καὶ τὸν πολιτικὸν βίον μας παρατηροῦντες, ὁμοιάζοντα ἐν πολλοῖς μὲ ἀλληλομαχίας ἀγρίων φυλῶν ἢ Οὐνῶν καὶ Βανδάλων, ὠφείλομεν νὰ ὁμιλοῦμεν μετὰ πλειοτέρας συστολῆς περὶ ἐλευθερίας, ἰσά-

τητος καὶ ἐξευγενισμοῦ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, καὶ νὰ ἀπαιτῶμεν μετὰ ἥττονος θάρρους σεβασμὸν καὶ δικαιώματα παρὰ τῶν ἀλλοτρίων. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν μελετᾷς ν' ἀποπειραθῆς σήμερον δημοκρατίαν, ἣν προσφύεστερον ἠθέλα μετὰ τοῦ Πλάτωνος ἀποκαλέσει ἐν τῇ ἐνεστῶσει θέσει μας Δημοκρασίαν.

Ἐν ἐπομένῃ ἐπιστολῇ θείλω συνεχίσει τὰς παρατηρήσεις μου.

Ἐγίαινε καὶ εὐτύχει.

ΓΝΩΜΙΚΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ ΤΟΥ ΔΙΣΧΥΛΟΥ.

(Συνέχεια.)

2. « Τὰ μηδὲν ὠφελούντα, μὴ πόνει μάτην. »

Εἰς πράγματα ἀνωφελῆ, ἢ μὴ δυνάμενα πλέον νὰ διορθωθῶσι, πᾶσα προσπάθεια ἢ θλίψις εἶναι ματαία· εἰς οὐδὲν ἕτερον καταλήγει ἐξαγόμενον, εἰμὴ εἰς καθαράν ἀπώλειαν χρόνου, τριβὴν δυνάμεων καὶ βλάβην ὑγείας.

3. « Ἄπαντ' ἐπράχθη, πλὴν θεοῖσι κοιρανεῖν. »

» Ἐλεύθερος γὰρ οὐτις ἐστί, πλὴν Διός. »

Εἰς τὸν ἄνθρωπον δύνανται τὰ πάντα νὰ ἐπιτραπῶσιν, ἐκτὸς τοῦ νὰ δεσπόζη ἐπὶ τοῦ Θεοῦ, ἢ νὰ ὑπεκφεύγη τὰς διαταγὰς καὶ ἀποφάσεις του, διότι πλὴν τοῦ Θεοῦ, οὐδεὶς ἄλλος εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἀ-

νεξάρτητος. Ἡ ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι σχετικαί, καὶ πολλάκις κατανοῦν ἀπλὰ καὶ εὐήχα ὀνόματα, διότι ἂν δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θελήσεως ἑτέρου ἀνθρώπου, ὑπόκειται εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης καὶ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Ὑψίστου. Ὅθεν καὶ ὁ Εὐριπίδης εἰς τὴν Ἑκάβην ἐκφράζων δι' ἄλλων λέξεων τὴν αὐτὴν ὀρθὴν ἐννοίαν εἶπεν, ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν θνητῶν εἶναι ἐλεύθερος, διότι ἢ εἶναι δοῦλος τῶν χρημάτων, ἢ τῆς τύχης, ἢ ἐμποδίζεται ὑπὸ τῶν νόμων ἢ τοῦ πλήθους νὰ πράξῃ κατὰ τὴν βούλησίν του.

- « Οὐκ ἔστι θνητῶν, ὅστις ἔστ' ἐλεύθερος,
- » Ἡ χρημάτων γὰρ δοῦλος ἔστιν ἢ τύχης.
- » Ἡ πλῆθος πόλεως ἢ νόμων γραφαί,
- » Εἴργουσι χρῆσθαι μὴ κατὰ γνώμην τρόπους. »

- 4. « . . . . . Τὴν πεπρωμένην δὲ χρῆ
- » Αἴσαν φέρειν ὡς ῥάστα γινωσκόνθ' ὅτι
- » Τὸ τῆς ἀνάγκης ἔστ' ἀδήριτον σθένος. »

Οἷονδῆποτε ἐπέλθῃ δεινὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἴτε ἐκ Θεοῦ, εἴτε ἐκ τῆς τύχης, δεῖλξει ἀγογγύστως καὶ γενναίως νὰ τὸ ὑποφέρῃ, διότι οὔτε νὰ τὸ ὑπεκφύγῃ δύναται, ὡς δὲν δύναται ν' ἀπαλλαχθῇ ἐκ τῆς ἀνάγκης, τῆς ὁποίας ἢ ἰσχὺς εἶναι ἀκαταπόνητος.

- 5. « Ἐλαφρὸν, ὅστις πημάτων ἔξω πόδα
- » Ἐχει, παρκεῖν, νοθετεῖν τε τοὺς κακῶς
- » Πράσσοντας . . . . . »

Ὁ εὐτυχῆς, ὡς καὶ ὁ εὐρισκόμενος ἐκτὸς κινδύνου ἢ δεινῶν, δύναται εὐκόλως καὶ νὰ συμβουλευοί, καὶ νὰ μεταχειρίζωνται ὅπωςδῆποτε τοὺς κακο-

πραγοῦντας, ἢ νὰ ἐπιπλήττωσιν εἴτε δικαίως, εἴτε ἀδίκως τοὺς ἀτυχεῖς ἢ τοὺς κινδυνεύοντας, διότι οὐ μόνον ἔχουν ἡσυχον τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ φαντάζονται ἴσως, ὅτι αὐτοὶ δὲν δύναται νὰ ὑποπέσωσιν εἰς παρομοίου εἶδους δυστυχίας ἢ ἀτοπήματα. Ἡ εὐάρεστος θέσις εἰς τὴν διατελοῦν δὲν τοὺς ἀφίνει, φαίνεται, νὰ σκεφθῶσιν, ὅτι ἡ τύχη εἶναι κοινὴ καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.

- 6. « Γλώσση ματαία, ζημία προστρέβεται. »

Ὁ ὑβρίζων ἢ κακολογῶν δωρεὰν καὶ ἀνευ ἀγαθοῦ ἀποτελέσματος, δημιουργεῖ δικαίως εἰς ἑαυτὸν ἔχθρας, καὶ ἀντεκδικήσεις. Ὅθεν εἶπε καὶ ὁ Χίος Ἀρίστων « Οὔτε βαλανίου, οὔτε λόγου μὴ καθαίροντος, ὄφελός ἐστι. »

- 7. « Ὁργῆς (ψυχῆς) νοσοῦσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι. »

Τὸ δραστηριώτερον καὶ ἴσως τὸ μόνον φάρμακον τῆς ὀπωσδῆποτε πασχούσης ψυχῆς, εἶναι ὁ λόγος εἴτε προφορικός, εἴτε γραπτός· αἱ παραμυθητικαὶ καὶ ἐνθαρρυντικαὶ ὁμιλίαι, αἱ σοφαὶ συμβουλαὶ καὶ αἱ πρακτικαὶ παραινέσεις, ὡς καὶ τὰ κατάλληλα βιβλία, δύναται βαθμηδὸν νὰ φέρωσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἴασιν.

- 8. « . . . . . Ταῦτά τοι πλανωμένη
- » Πρὸς ἄλλοτ' ἄλλον πημονὴν προσιζάνει. »

Ἡ δυστυχία οὐδέποτε διαμένει εἰς τὸν μὲν ἢ τὸν δὲ σταθερά· πλανᾶται καὶ αὐτὴ ὡς καὶ ἡ εὐτυχία, καὶ προσκολλᾶται ἢ συγκατοικεῖ ὡς ἐπιδημικὴ νόσος, πότε εἰς τὸν ἕνα καὶ πότε εἰς τὸν ἄλλον.

9. « Ἄλλ' ἐκδιδάσκει πανθ' ὁ γηράσκων χρόνος. »

Τὸ μάκρος τοῦ χρόνου εἶναι ἡ ἐμπειρία τῶν δρώντων ἀνθρώπων, ἧτις διδάσκει, μορφώνει, συνετίζει καὶ τελειοποιεῖ αὐτούς· ὅθεν ὀρθῶς δύναται νὰ ὀνομασθῇ καὶ ὁ γενικώτερος καὶ σοφώτερος πάντων διδάσκαλος.

10. « Ὡς τὸ κηδεῦσαι καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῶ,
» Καὶ μήτε τῶν πλούτῳ διαθρυπτομένων,
» Μήτε τῶν γέννα μεγαλυνομένων,
» Ὅντα γερνήταν ἐραστεῦσαι γάμων. »

Παλαιὸν καὶ σοφὸν γνωμικὸν ὑπῆρχεν εἰς τοὺς ἀρχαίους, ὅτι ἡ καλλιτέρα καὶ εὐδαιμονεστέρα κηδεστεία ἢ ἑτερογενῶν συγγένεια, ἦτον ἢ μετὰ ἴσων καὶ ὁμοίων ἐπισυναπτομένη, καὶ οὐχὶ ἢ μετὰ πτωχῶν ἢ ταπεινῶν ἐξ ἑνός, καὶ ἀλαζόνων πλουσίων ἐξ ἑτέρου, ἢ ἐγκαυχομένων εἰς πατραγαθίας. Ὅθεν καὶ ὁ Εὐριπίδης εἰς τὴν Ἀνδρομάχην ἀποδοκιμάζει τὰς τοιαύτας ἐπιγαμίας.

« Κακῶν δὲ λέκτρων μὴ ἰπιθυμίαν ἔχειν,

» Μηδ' εἰ ζαπλοῦτους οἴσεται φερνάς δόμοις. »

ὡς ἀποδοκιμάζει καὶ τοὺς νυμφευομένους κακῆς γυναικὸς πῶλον (κόρην), διότι φέρει πάντοτε μαζὴ τῆς καὶ τὰ μητρῶα ὄνειδη· τούτων ἕνεκα συμβουλεύει τὴν ἐξ ἀγαθῆς μητρὸς κόρην.

« . . . . . Τοῦτο καὶ σκοπεῖτέ μοι

» Μνηστῆρες, ἐσθλῆς θυγατέρ' ἐκ μητρὸς λαβεῖν. »

ΠΑΡΟΡΑΜΑ.

Σελ. 116 στ. 27. ἀν. στροφοδινεῖται.

ἔξοδόν της, διαρκούσης ἔτι της νυκτός, καὶ νὰ διατάξῃ ἐνταύτῳ τοὺς θυρωροὺς καὶ δορυφόρους του, ν' ἀφήσωσιν αὐτὴν ἐλευθέραν εἰς οἵανδήποτε ὥραν ἤθελον τὴν ἰδὴ ἐξερχομένην· προσέθηκε δὲ ὅτι εἰάν ἐπληροῦτο ἡ ἐπιθυμία της αὐτῆ, ἤθελε δώσει δι' ἀσπασμάτων χάριν ἀντὶ χάριτος. Ὁ τύραννος εἴτε κατεσκοτισμένος ὑπὸ τῆς μέθης τοῦ πάθους του, εἴτε σαγηνευθεὶς ἐκ τῶν τελευταίων ἐρωτικῶν λόγων τῆς εὐφυοῦς μετημφισμένης Ἐναρέτης, παρεδέξατο εὐαρέστως καὶ ἐξεπλήρωσεν ἀκριβῶς τὰς εὐχὰς της. Ἐνῶ δὲ ἐκεῖνος ἡσχολεῖτο νὰ κλείσῃ ἔσωθεν ἀσφαλῶς διὰ τοῦ μογλοῦ τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος, ἔδραξεν αὐτὴ τὴν εὐκαιρίαν καὶ λαβοῦσα τὸ ὅποιον εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐσθῆτα ξιφίδιον, ἐκράτει αὐτὸ ὑπὸ τὴν χειρίδα, σραφέντος δὲ τοῦ Πολυφόντου, καὶ πλησιάσαντος αὐτὴν ἐρωμανῶς, τὸ ἔμπηξεν ἀμέσως καὶ λίαν ἐπιτηδεῖως εἰς τὴν καρδίαν του· τόσον δὲ εὐστοχον καὶ ἐπιτυχῆς ὑπῆρξε τὸ πληγμα, ὥστε οὐδὲ κραυγὴν ἀφῆκεν ὁ ἀνόσιος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ἀλλὰ πεσὼν ἄφωνος καὶ πνιγεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου του αἵματος, μετ' ὀλίγον ἐξέπνευσε. Τότε ἀνοίξας καὶ κλείσας ἐλαφρῶς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος ὁ Ἀντήνωρ, ἐξῆλθεν ἀνενόχλητος ἐκ τῶν ἀνακτόρων, χωρὶς οὐδεὶς καὶ νὰ ὑποπτευθῆ τὸν θάνατον τοῦ τυράννου, συσταίνων ἐν ταύτῳ καὶ εἰς πάντα τὴν σιωπὴν, ὅπως μὴ ταραττώσι τὸν ὕπνον αὐτοῦ. Ἦδη προχωρεῖ μετὰ τῶν λοιπῶν φίλων πρὸς τὰς φυλακὰς εἰς ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἀρισταγόρου, παρακολουθούμενος καὶ ἀνευφημούμενος ὡς σωτὴρ τῆς πατρίδος καὶ ὑπὸ ἱκανοῦ πλήθους, πρὸς τὸ ὅποιον ἐν ἀκαρεῖ διεδόθη τὸ αἶσιον καὶ ἡρωϊκὸν ἀνδραγάθημα. Μετ' οὐ πολὺ θέλουν ἀφίχθῃ ἅπαντες ἐνταῦθα. Ἐγὼ ὅστις ἐγνώριζον τὴν ἐδῶ ἔλευσίν σας, ἐπρόδρα-

μον μετά σπουδῆς, ὅπως σᾶς ἀναγγεῖλω τὴν εὐφρό-
συνον ἀγγελίαν.

Παν. Ἄς δοξάσωμεν τοὺς θεοὺς, ἄς ὑμνήσωμεν
τὸ μέγιστον αὐτῶν κράτος, ἄς ἀναπέμψωμεν εὐχαριστη-
ρίους εὐχὰς πρὸς τὸν Ὑψίστον τοῦ Αἴνου θεόν, καὶ
τὴν πάνσεπτον αὐτοῦ κόρην, τὴν ἀειπάρθενον Ἄρτεμιν.
Ὁ Πολυφόντης δὲν ὑπάρχει πλέον, ἔπεσεν, ἔπεσε διὰ
τοῦ τυραννοκτόνου ξίφους τοῦ Ἀντήνορος. Ἡ προ-
στασία καὶ ἡ ἰσχὺς τῶν θεῶν, ἀνέδειξαν αὐτὸν νική-
τὴν καὶ σωτῆρα· ἡ πατρίς ἠλευθερώθη· ἡμεῖς ἀπηλ-
λάγημεν· αἱ ἀγωνίαι, οἱ σπαραγμοὶ, καὶ τὰ πικρὰ
δάκρυα παρήλθον, μετετράπησαν αἴφνης εἰς δάκρυα
χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Εὐφράνθητι καὶ σὺ καὶ ἀγάλ-
λου πνοὴ τοῦ βίου μου, παλμὲ τῆς καρδίας μου, Ἐ-
ναρέτη· ὁ γενναῖος ἀδελφός σου ἐχροημάτισεν ὁ σω-
τήρ σου· ἀπέδωκεν εἰς τὴν πρὸ μικροῦ ζοφεράν ὄψιν
σου τὴν στίλβουσαν φαιδρότητα, καὶ εἰς τὰ μαραμέ-
να χεῖλη σου τὸ νυμφικὸν μεϊδιάμα· ἀπεχωρίσθης ἐξ
αὐτοῦ διὰ λυγμῶν καὶ θρήνων, ἤδη θέλεις τὸν ὑποδε-
χθῆ μετὰ τοῦ ἀξίου τῆς διασωθείσης τιμῆς καὶ εὐ-
αισθήτου καρδίας σου νυμφίου, δι' ἀσπασμῶν χαρᾶς
καὶ στεφάνων νίκης.

Ἐν. Κόραι Κεφαλληνίδες, καὶ σὺ προσφιλεστάτη
μου Μαῖα, δράμετε ταχέως εἰς τὸν οἶκον, μετακομί-
σατε τὰς διὰ τὸν Ὑμέναιον συλλεγείσας μυρσίνας,
καὶ τὰ ἀνθοδόχα κάνιστρα, δρέψατε καὶ ἐκ τοῦ ἱεροῦ
τῆς Ἀρτέμιδος ἄλσους χλωρὰν δάφνην, ἵνα πλέξω-
μεν τὸν ἀμάραντον τῆς δόξης στέφανον, καὶ θέσω-
μεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νικητοῦ καὶ ἥρωος
τῆς Κεφαλληνίας. Ὁ θρίαμβός του εἶναι κοινός, εἶναι
θρίαμβος καὶ ἡμῶν καὶ ἀπάσης τῆς χώρας. Τιμῶντες
τὸν ἥρωα, τιμῶμεν τὴν πατρίδα.

Χο. Ἐλαβε τέλος τὰ ἀντίποινα τῶν πράξεών του
ὁ παρθενοκτόνος Πολυφόντης· εὔρε δίκην εἰς τὸ ἀν-
δρικὸν τοῦ Ἀντήνορος ξίφος· ἄς στήσωμεν χορὸν
παρθενικόν, ἄδουσαι καὶ ἀγαλλόμεναι εἰς τὴν ἀπελευ-
θέρωσιν τῆς πατρίδος, τὴν σωτηρίαν τῶν παρθένων,
καὶ τὴν στεφανηφορίαν τοῦ εὐτυχοῦς καὶ καλλινίκου
ἀνδρός.

Σ Κ Η Ν Η ΙΓ'.

Λίβηθιςται, ὁ Ἀντήνωρ, ὁ Ἀρισταγόρας
καὶ λαὸς Κεφαλλήνων, ἀνευφημῶν μακρόθεν
καὶ παύων εἰσερχόμενος εἰς τὴν σκηνήν.

Ἄντ. Χαῖρε σεβαστὴ μου μήτηρ! Καὶ σὺ φιλτά-
τη μου ἀδελφὴ χαῖρε! Χαίρετε παρθένοι Κεφαλληνί-
δες! Καὶ σεῖς, καὶ ἡ πατρίς, καὶ ἅπαντες θέλομεν
εἰς τὸ ἐξῆς ἀναπνεῖ ἀσφαλεῖς, τὴν ὁποίαν πρὸ το-
σοῦτου χρόνου ἐστερήθημεν γλυκυτάτην τῆς ἐλευθε-
ρίας αὔραν. Ὁ δὲ ἀπάτης καὶ δόλου στερήσας ἡμᾶς,
καὶ μαιίνων πᾶν ἄγνόν καὶ τίμιον, κατήλθεν ἤδη εἰς
τὰ ἀναύγητα τοῦ Πλούτωνος κράτη. Ἴδου αἱματω-
μένον τὸ τυραννοκτόνον ξίφος, τὸ ὁποῖον διεπέρασε
τὴν καρδίαν του.

Παν. Χαῖρε καὶ σὺ νικηφόρε Ἀντήνωρ, ἄξιε τῶν
πόνων καὶ τῶν φροντίδων μου γόνε! Δός μοι ν' ἀ-
σπασθῶ τὴν ἠρωϊκὴν χεῖρα, ἥτις καὶ ἡμᾶς καὶ τὴν
πατρίδα ἠλευθέρωσεν.

Ἐν. Γενναῖε καὶ καλλίνικε ἀδελφε, κάύχημα τοῦ
Ἴππομεδοντείου οἴκου, ἀριπρεπὲς τῆς Κεφαλληνίας
βλάστημα, πρόσδεξαι ἀντάξιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου
κόσμημα, τὸν ἀνθινὸν τοῦτον στέφανον, ὃν παρθένοι

Κεφαλληνίδες ἐπλεξαν μετ' ἐμοῦ, ὡς ἐλάχιστον δείγμα ὀφειλομένης τιμῆς πρὸς τὸν σωτῆρα αὐτῶν, καὶ ἐλευθερωτὴν τῆς πατρίδος.

Ἄντ. Εὐτυχιστάτη μου Ἐναρέτη, αἱ τιμαὶ αὗται ὀφείλονται μᾶλλον εἰς τοὺς Θεούς· ἐγὼ φονεύων τὸν τύραννον δι' ἔργων καὶ οὐχὶ διὰ λόγων, οὐδὲν ἄλλο ἐχρημάτισα, εἰμὴ ἀπλοῦν ὄργανον καὶ ὑπηρέτης αὐτῶν. Εὐχομαι δὲ μόνον νὰ μὴν ὑποπέσῃ εἰς τὸ ἐξῆς ἡ πατρίς ὑπὸ τὸ βάρος τοιούτων δεινῶν δοκιμασιῶν, ἀλλὰ τηροῦσα μετὰ πλειοτέρας ζηλοπυπίας, τὸ ὁποῖον ἀνεκτήσατο πολύτιμον τῆς ἐλευθερίας δῶρον, ν' ἀπολαμβάνῃ ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐτυχίᾳ καὶ τὰ ἀνεκτίμητα αὐτοῦ εὐεργετήματα.

Ἐν. Καὶ σὺ ἄξιε τοῦ ἀδελφοῦ μου πιστὴ φίλε καὶ κηδεστὰ Ἀρισταγόρα, δέξαι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου τὸν ἕτερον τοῦτον στέφανον, ὡς τεκμήριον ἀπονεμομένης δικαιοσύνης εἰς συνεταῖρον καὶ συναγωνιστὴν ἐν τῷδε τῷ ἀξιαγαστῷ ἀνδραγαθήματι.

Ἄρ. Εὐγνωμονῶ καὶ πρὸς σὲ τῆς σεβαστῆς Πανόπης, ἐντιμὲ κόρη, καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς τῆς Κεφαλληνίας παρθένους· πλὴν τὰ δείγματα τῆς τιμῆς καὶ δόξης ὀφείλονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν ἥρωα, ὅστις ἠτύχησε ν' ἀπαλλάξῃ τὴν χώραν ἀπὸ τοῦ καταμαστιζόντος αὐτὴν τέρας. Μόνον εἰς ἐμὲ εὐπρόσδεκτον καὶ ἀνεκτίμητον γέρας μετὰ τὸν φόνον τοῦ τυράννου, εἶναι ἡ δεξιὰ τῆς ἀγνῆς παρθένου, ἥτις θέλει ἀποκαταστήσει καὶ πανευδαίμονα ὅλον τὸν βίον μου.

ΧΟΡΟΣ.

ΣΤΡΟΦΗ Α΄.

Χαῖρε, χαῖρε, Κεφαλλήνων
Ἡ πατρίς, γενναίων γόνων,

Ἐραστῶν ἐθνικῆς δόξης,
Καὶ τιμῆς καὶ ἐλευθερίας!
Χαῖρε γῆ τυραννοκτόνων.
Τὸν ζυγὸν αἰσχρᾶς δουλείας
Τὰ μεγάθυμά σου τέκνα,
Δὲν ἀνέχονται νὰ φέρουν.
Χαῖρε χώρα τῶν ἀνδρείων
Ἀπογόνων τοῦ Κεφάλου!
Τῶν ὀρέων σου ἡ αὔρα
Ἀποπνέ' ἐλευθερίαν.

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Α΄.

Καὶ σὺ Ἀντήνορ, χαῖρε καὶ τέρπου,
Βλάστημα νέον Κεφαλληνίας,
Ἀνδρῶν ἡρώων τιμὴ καὶ κλέος.
Σὺ τῆς πατρίδος σωτῆρ ἐφάνης,
Καὶ τῶν παρθένων καὶ μελλονύμφων
Τοὺς ὕμναίους, ἀπὸ τὰ αἰσχη
Τῆς τυραννίας ἐλευθερόνεις.
Τώρα δικαίως χεῖρες σὲ στέφουν
Καὶ ἀποθεόνουν καλλιπαρθένων.
Δάφνη ἀγῶνος ὑπὲρ πατρίδος,
Τιμῆς, θρησκείας καὶ ἐλευθερίας,
Στέφανος εἶναι ἀθανασίας.

ΣΤΡΟΦΗ Β΄.

Ἀντιλήπτορες τῆς νήσου,
Θεὲ Ὑψιστε τοῦ Αἴνου,
Καὶ σὺ Ἄρτεμι παρθένε,
Ὑμνον δόξης αἰωνίου
Καὶ τιμῆς καὶ ἐγκωμίων,
Εὐγνωμόνως σὰς προσφέρει

Ὁ λαὸς τῶν Κεφαλλήνων,
Τοῦ Ἀντήνορος τὸ ξίφος,
Ἦτο βέλος τῆς παρθένου,
Κεραυνὸς τοῦ Αἰνησίου,
Φονικὰ εἰς τὴν καρδίαν
Τοῦ τυράννου Πολυφόντου.

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Β΄.

Τ' Ἀρισταγόρου καὶ Ἐναρέτης
Τῶν μελλονύμφων καὶ τῆς Πανόπης,
Αὐγὴ ῥοδόχρους καὶ μειδιῶσα
Χαρὰς χαρίτων ἤδη ἀνατέλλει.
Ἕμνον θαλάμου Ἐπινυμφίου,
Τιμίων γάμων προετοιμάζει.
Μέλος ἀσμάτων καὶ ἀρμονίας
Τὸ σεπτὸν ζεῦγος θὰ συνοδεύη.
Κρῖνα καὶ ῥόδα, γλωραὶ μυρσίναι,
Θὰ περιστέφουν τὰς κεφαλὰς τῶν.
Χαῖρ' Ἐναρέτη κάλλος παρθένων·
Ἀρισταγόρα, θὰ ᾄσ' εὐδαίμων.

ΣΤΡΟΦΗ Γ΄.

Ὁ λαὸς τῶν Κεφαλλήνων,
Ὅλος ἔνθους καὶ εὐγνώμων,
Τὸν Ἀντήνορα δικαίως,
Ἀπὸ τοῦδ' ἀναγορεύει
Κι' ἐπιστέφει Ἡγεμόνα·
Εἶν' τὸ ἄθλον τοῦ ἀγῶνος,
Καὶ τιμὴ προσφερομένη
Εἰς εὐκάρδιον πολίτην,
Ἐραστὴν ἐλευθερίας,
Τολμηρὸν τυραννοκτόνον.

Ἦ πατρὶς ὀφείλει πάντα
Τοὺς γενναίους ν' ἀνταμείβῃ.

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Γ΄.

Καὶ τῆς ἀρίστης καλλιπαρθένου,
Τῆς Ἐναρέτης τὸ σεμνὸν ἦθος,
Τὸ θεῖον κάλλος καὶ τὴν ἀνδρίαν,
Θέλει ἢ πόλις τὰ ἐγχαράξει
Μὲ χαρακτῆρας χρυσοῦς εἰς στήλην,
Ἡρὸς αἰωνίαν τιμὴν καὶ δόξαν
Τῆς ἀγνοκόρης καὶ τῆς πατρίδος.
Καὶ ἤδη πρώτην ἔς τὰς Ἱερείας
Ὅλης τῆς νήσου τὴν ἀναγράφει.
Καὶ εἰς τοῦ δήμου τὰς πανηγύρεις
Τὴν πρώτην ἔδραν θέλει κατέχει.
Ἄξια ἄθλα τῶν ἀρετῶν τῆς.

ΕΠΩΔΟΣ.

Ἦ τύχη καθίζει
Εἰς λίθον στρογγύλον,
Τυφλὴ καὶ γυρίζει
Τροχὸς ὡς εἰς μύλον.
Καὶ μόλις στηρίζῃ
Τινὰ κι' ἀνυψόνη.
Ἐξαίφνης κρημνίζει
Αὐτὸν καὶ γυμνώνει.
Ἄν ἄλλον θωπεύῃ
Τιμᾶ ἢ δοξάζῃ·
Κατόπιν φονεύει,
Κι' αἰσχρῶς ἀτιμάζει.

Τιμῆς δὲν σαλεύει

Κι' ἀξίας τὸ κτῆμα

Τὰ ἄλλα δεσμεύει

Ἐν ἀράχνης τὸ νῆμα.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Γ'. ΠΡΑΞΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

Π. Κ. Κ.